

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Mehriban Əliyeva

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 181 (5653) 26 sentyabr 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Prezident İlham Əliyev "ADEX-2018" üçüncü Azərbaycan Beynəlxalq müdafiə sərgisi ilə tanış olub

Mehriban Əliyeva:
"İtaliya-Azərbaycan əlaqələri
çox uğurla inkişaf edir"

5

Azərbaycan Rusiyadan hansı
silahları alıb?

8

Mingəçevirdə "Azərbaycanın
dövlət-din modeli: əsas
istiqamətlər" mövzusunda
regional konfrans keçirilib

9

Azərbaycanlı gənclər
Polşadakı Ermənistan səfirliyi
qarşısında aksiya keçiriblər

12

Azyaşlıları tütündən
necə qoruyaq?

10

YAP Yasamal rayon təşkilatı
hesabat seçki yığıncağı
keçirib

8

13

Qərbin qulbecələri heç
nəyə nail ola
bilməyəcək

14

Satqın ifşa olundu

16

Messi Ronaldoya
səs verib?

26 sentyabr 2018-ci il

“Azərbaycan ilə Bolqarıstan arasında ikitərəfli münasibətlər strateji tərəfdaşlıq xarakteri daşıyır”

Prezident İlham Əliyev Bolqarıstanın Baş nazirinin müavininin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 25-də Bolqarıstanın Baş nazirinin ictimai asayiş və təhlükəsizlik üzrə müavinini, müdafiə naziri Krasimir Karakaçanovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bolqarıstanın Baş nazirinin ictimai asayiş və təhlükəsizlik üzrə müavinini, müdafiə naziri Krasimir Karakaçanov ilk dəfə Azərbaycanda 10 il bundan qabaq olduğunu qeyd edərək ötən dövr ərzində Bakıdakı çox böyük inkişafın onlarda dərin təəsürat yaratdığını dedi. Krasimir Karakaçanov bildirdi ki, Azərbaycanda Prezident İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi ilə bütün sahələrdə böyük nailiyyətlər əldə edilib və o, bu münasibətlə dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırdı.

Xoş sözlərə görə minnətdarlı-

ğını bildiren Prezident İlham Əliyev son illər Azərbaycan ilə Bolqarıstan arasında ikitərəfli münasibətlərin keyfiyyətə yeni mərhələyə yüksələrək strateji tərəfdaşlıq xarakteri daşdığı vurğuladı. Ölkələrimizin bir çox sahələrdə fəal əməkdaşlıq həyata keçirdiyini bildiren dövlətimizin başçısı yüksək səviyyəli səfərlərin bu işdə rolunu qeyd etdi. Enerji sahəsində strateji əməkdaşlığın mövcud olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev digər sahələrdə də əlaqələrin genişləndirilməsinin zəruriliyini bildirdi.

Görüşdə III “ADEX-2018” Azərbaycan Beynəlxalq müdafiə sərgisinin əhəmiyyətinə toxunuldu, Krasimir Karakaçanovun bu tədbirdə iştirakı ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafının yaxşı göstəricisi kimi dəyərləndirildi, onun Azərbaycana səfərinin əlaqələrimizin genişləndirilməsi işinə töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olundu.

“Azərbaycan Avropa İnvestisiya Bankı ilə əməkdaşlığı daha da genişləndirməkdə maraqlıdır”

Prezident İlham Əliyev Avropa İnvestisiya Bankının vitse-prezidentinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 25-də Avropa İnvestisiya Bankının vitse-prezidenti Vasil Hudakın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Avropa İnvestisiya Bankının vitse-prezidenti Vasil Hudak Bakıda əməkdaşlığımızın gələcək imkanlarının müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı keçiriləcək görüşlərin əhəmiyyətini qeyd etdi. Daha sonra qonaq Azərbaycanın həyata keçirdiyi TAP və TANAP layihələrinin önəmini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı TAP və TANAP layihələrinə verdiyi maliyyə dəstəyinə görə Avropa İnvestisiya Bankına təşəkkürünü bildirdi. Prezident İlham Əliyev artıq TANAP

layihəsinin rəsmi açılış mərasiminin keçirildiyini, TAP layihəsi üzərində işlərin davam etdirildiyini vurğulayaraq bunları əməkdaşlığımızın çox yaxşı göstəricisi kimi dəyərləndirdi. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafının hazırkı səviyyəsi və mövcud olan əlverişli biznes mühiti ölkəmizi sərmayə qoyuluşu üçün cəlbedici edib. Azərbaycan iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə bağlı geniş planların olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev ölkəmizin Avropa İnvestisiya Bankı ilə əməkdaşlığı daha da genişləndirməkdə maraqlı olduğunu dedi.

Söhbət zamanı infrastruktur, alternativ enerji, kənd təsərrüfatı, ekologiya, özəl sektor, sənaye zonalarının fəaliyyəti ilə bağlı əməkdaşlıq ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Prezident İlham Əliyev Xüsusi Olimpiya Komitəsinin sədrinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 25-də Xüsusi Olimpiya Komitəsinin sədri Timoti Şriverin başçılıq etdiyi və dünya şöhrətli idmançılar Bart Konner, Nadya Komanıç və Vladimir Qribiçin daxil olduğu nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Xüsusi Olimpiya Hərəkatı Gənc Liderlərin XX Qlobal Forumunun Azərbaycanda təşkilindən məmnunluğunu ifadə etdi və qonaqların ölkəmizlə yaxından tanış olması üçün bu tədbirin yaxşı imkan yaradacağına ümidvar olduğunu bildirdi.

Nümayəndə heyətinin üzvləri ölkəmizdə gedən inkişaf proseslərinin onlarda dərin təəsürat yaratdığını vurğuladılar və təbriklərini çatdırdılar. Xüsusi Olimpiya Hərəkatının 50 illik tarixə malik olduğunu və dünyanın 172 ölkəsini əhatə etdiyini deyən Timoti Şriver Xüsusi Olimpiya Hərəkatının 50-ci ildönümünə həsr olunan Forumun Bakıda təşkil

edilməsinə göstərilən dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi. O, Azərbaycanın mötəbər beynəlxalq idman yarışlarına, o cümlədən Formula-1 və hazırda Bakıda keçirilən cüdo üzrə dünya çempionatına və eləcə də digər mühüm yarışlara ev sahibliyi etməsinə yüksək qiymətləndirdi.

Prezident İlham Əliyev Xüsusi Olimpiya Hərəkatına və Xüsusi Olimpiya Hərəkatı Gənc Liderlərin XX Qlobal Forumuna ölkəmizin verdiyi töhfədən məmnunluğunu bildirdi, Xüsusi Olimpiya Hərəkatının 50 illiyi və əldə olunan nailiyyətlər münasibətilə təbriklərini çatdırdı. Dövlətimizin başçısı bütün dünyanı əhatə edən və özündə 5 milyona yaxın insanı birləşdirən bu hərəkatın əqli və fiziki imkanları məhdud insanların cəmiyyətdə inteqrasiya olunması işinə verdiyi dəstəyin önəmini qeyd etdi və Azərbaycanda bu istiqamətdə mühüm tədbirlərin, o cümlədən bir sıra sosial proqramların həyata keçirildiyini vurğuladı. Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Prezident İlham Əliyev "ADEX-2018" üçüncü Azərbaycan Beynəlxalq müdafiə sərgisi ilə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 25-də Bakı Ekspo Mərkəzində açılan "ADEX-2018" üçüncü Azərbaycan Beynəlxalq müdafiə sərgisi ilə tanış olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı əvvəlcə mərkəzin qarşısında nümayiş etdirilən hərbi məhsullara və texnikalara baxdı.

Müdafiə naziri Zakir Həsənov və müdafiə sənayesi nazirinin müavini Yəhya Musayev Prezident İlham Əliyevə məlumat verdilər ki, bu il sərgidə dünyanın 29 ölkəsini təmsil edən 224 şirkət iştirak edir. Regionda ən böyük silah və hərbi texnika ekspozisiyalarından ibarət olan genişmiqyaslı bu tədbir müasir silah və avadanlıqların, Azərbaycanın müdafiə sənayesi kompleksinin gücü və qüdrətinin nümayişi üçün geniş imkanlar açır. Azərbaycanın hərbi sənaye kompleksinin geniş təmsil olunduğu sərgidə "Matador", "Marauder" və digər zirehli hərbi texnikalar, o cümlədən tank əleyhinə raket kompleksi böyük maraqla qarşılanırlar.

Hava hücumundan müdafiə silahlarının və hərbi texnikaların servis xidməti mərkəzinin stendi ilə tanış olan Prezident İlham Əliyevə məlumat verildi ki, Azərbaycan-Belarus birgə müəssisəsi əsasən silahlanma sistemlərinin təkmilləşdirilməsi və modelləşdirilməsi, hərbi elmi-tədqiqat işi, yeni silahlanma sistemlərinin inkişafı, qoşun və silahlanmada nəzarət sistemləri üçün texniki və proqram vasitələrinin təminatının hazırlanması ilə məşğuldur.

Belarus Respublikası artıq Azərbaycan Beynəlxalq müdafiə sərgisinin fəal iştirakçıları arasındadır. Sərgiyə 10 şirkətlə qatılan

yalar sahəsində intensiv biliyə malik olan aparıcı müəssisədir.

Türkiyənin "Aselsan" şirkəti də artıq üçüncü dəfədir sərgidə iştirak edir və onun təqdim etdiyi məhsullar da maraqla qarşılanırlar. Təkərli zirehli texnikanın istehsalı sahəsində ixtisaslaşan Rusiyanın Hərbi Sənaye Şirkəti isə müdafiə, hüquq-mühafizə və terrora qarşı mübarizə sahələrində silsilə tapşırıqların həllinə görə zirehli texnikaları tədarük etməklə 50-dən çox ölkədə dövlət orqanları ilə və özəl şirkətlərlə əməkdaşlıq edir.

İsrailin "Elbit Systems" şirkəti də sərgiyə böyük maraq göstərir və o, dünyada müdafiə, milli təhlükəsizlik və kommersiya təyinatlı silsilə proqramların hazırlanması ilə məşğul olan beynəlxalq şirkətdir. "Elbit" və onun törəmə müəssisələri aerokosmik, quru və donanma sistemləri, komanda, nəzarət, kommunikasiya, kompüter, məlu-

avadanlıqların istehsalı, satışı, təmiri, modernləşdirilməsi və ixracı sahələri üzrə fəaliyyət göstərən və 100-dən çox şirkəti birləşdirən bir qurumdur. Bu ilki sərgidə isə 7 şirkətlə təmsil olunan Ukrayna hərbi-sənaye kompleksi müxtəlif məhsullarını qonaqlara təqdim edir.

Serbiya da sərginin maraqla qarşılanan iştirakçıları arasındadır. Bu ölkədən olan "Yugoimport" şirkəti sistem inteqratoru kimi kompleks döyüş sistemlərinin işlənilməsi, hazırlanması və istehsalı üzrə ixtisaslaşmışdır.

Ölkəmizin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində mühüm rol oynayan "Azərsun Holding" də "ADEX-2018" Beynəlxalq müdafiə sərgisində iştirak edir. Ziyarətçilərin böyük marağına səbəb olan stenddə "Əsgər payı" quru ərzaq dəsti, konserv və digər qida məhsulları sərgilənir. Bundan əlavə, zi-

Belarus müxtəlif hərbi məhsullarla yanaşı, ağır hərbi texnika da nümayiş etdirir. "Belpetsvneshteknika" Dövlət Xarici Ticarət Unitar Müəssisəsi yüksək texnoloji məhsulların ixracı sahəsində ixtisaslaşan, hərbi tətbiqlər üzrə texnologi-

matoplama, müşahidə və kəşfiyyat, pilotsuz uçuş sistemlərinin istehsalı üzrə fəaliyyət göstərir.

Sonra Prezident İlham Əliyev Bakı Ekspo Mərkəzinin daxili pavilyonlarındakı stendlərlə tanış oldu. Qeyd edildi ki, bir sıra ölkələr

əvvəlki illərlə müqayisədə milli ekspozisiyaların sahəsini böyüdüblər. Təmsil olunan şirkətlərin sayının çoxluğuna görə ilk dördlüyə Türkiyə, Rusiya, İsrail və Belarus daxildir. İştirakçıların coğrafiyası Estoniya, Hindistan və Qazaxıstan kimi ölkələrin hesabına ge-

nişlənib. Ümumilikdə, ziyarətçi şirkət və qurumlarla birlikdə sərginin coğrafiyası 44 ölkəni əhatə edir. Pavilyonlarda müasir silah və texnikalar nümayiş olunur. Bu sərgidə Türkiyə 41 şirkətlə təmsil olunur. Türkiyə şirkətlərinin ümumi təşkilatçısı olan "Müdafiə Sənayeləri Alt Katibliyi" qurumunun məqsədi özəl sahibkarlıq qismində beynəlxalq tərəfdaşlarla balanslaşdırılmış əməkdaşlığa imkan yaradan müdafiə sənayesini formalaşdırmaqdır.

Türkiyənin 30 illik təcrübəyə malik "Roketsan" şirkəti də sərgiyə məhsullarının geniş çeşidi ilə qatılıb. Şirkət həm yerli, həm də xarici istifadəçilərə özünü təcrübədə doğrultmuş etibarlı həll variantları təklif edir.

ABŞ-ın "Vertex International" şirkəti hərbi və hüquq-mühafizə sahələri üçün həll variantları, eləcə də digər sahələrlə yanaşı, müdafiə sektorunda istismar olunan məhsulların təchizatçısıdır və 200-dən çox brendi təmsil edir.

1991-ci ildən fəaliyyət göstərən Türkiyənin "STM" şirkəti sistem mühəndisliyi, texnoloji təkmilləşdirmə və logistika xidmətləri təqdim edir. Ukrayna Müdafiə Sənayesi Təşkilatı hərbi və texniki

yaradıcılara hazır yeməklər təqdim olunur.

Bu il sərgidə ilk dəfə iştirak edən İtaliyanın "Leonardo" şirkəti helikopterlər, aeronavtika, elektronika, müdafiə və təhlükəsizlik sistemləri sahəsində fəaliyyət göstərir. O, ən səmərəli hərbi hazırlıq avadanlıqları, "M345" və "M346", eləcə də "C27J" seriyalı hava gəmiləri ilə döyüş təlimi üzrə lider olan bir şirkətdir. Ukraynanın "Motor Sich" şirkəti qaz-turbin avadanlıqlarının və helikopterlərin istehsalı, əsaslı təmiri və yenilənməsi xidmətlərini təqdim edir.

Prezident İlham Əliyev İran İslam Respublikasının pavilyonunda da oldu. Burada "Iran Electronics Industries" şirkəti, Avionika Sənayesi və Dəniz Sənayesi təşkilatları təmsil olunur.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin 2015-ci ildə təsis edilən "Gəmi İnşası və Təmiri Mərkəzi" gəmilərin inşası, bütün növ üzən qurğuların təmiri və onlara texniki qulluq işləri ilə məşğuldur. Zavod müasir struktura və qabaqcıl tərsənəyə malikdir. Şirkət indiyədək "Şahdağ" və "Tufan" tipli çoxlu patrul gəmiləri inşa edib.

26 sentyabr 2018-ci il

Prezident İlham Əliyev "ADEX-2018" üçüncü Azərbaycan Beynəlxalq müdafiə sərgisi ilə tanış olub

Əvvəli Səh. 3

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin pavilyonunda nümayiş etdirilən hərbi məmulatlara baxdı. Qeyd edildi ki, nazirliyin tabeliyinə verilən müəssisələrdə qısa müddətdə yenidənqurma işləri aparılıb, son illərdə həmin müəssisələrin maşın və avadanlıq parkı yenilənib, bu məqsədlə dünyanın inkişaf etmiş ölkələrindən ən son texnoloji avadanlıqlar alınıb quraşdırılıb. Müdafiə Sənayesi Nazirliyi aviasiya, nəvəsiqasiya, cihazqayırma və digər istiqamətlər üzrə dünyanın inkişaf etmiş ölkələri ilə sıx əməkdaşlıq qurub. 2009-cu ildən başlayaraq nazirliyin müəssisələrində istehsal olunan məhsullar xaricdə keçirilən Beynəlxalq müdafiə sərgilərində də nümayiş olunur.

Müasir silah və texnikanın, habelə milli müdafiə sahəsində Azər-

rildi ki, Belarusun "Belspetsvneshtekhnika" şirkəti hazırda sistem inteqratoru kimi xidmət edir və bu ölkədə müdafiə sektorunun müxtəlif sənaye sahələrində ixtisaslaşmış 20-dən artıq təşkilatı bir araya gətirən Dövlət Hərbi Sənaye Komitəsinin ixtiralarından yararlanır.

Fransanın sərgidəki digər iştirakçısı isə "Thales" şirkətidir. Şirkət sərgidə hava hərəkətinin idarələnməsi, hava müşahidə sistemləri, zirehli maşınlar, təlim və simulyasiya üzrə məhsul və xidmətlərini təqdim edir.

AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkı da sərgidə ilk dəfə iştirak edir. Stenddə herb sahəsində müasir elmi və texnoloji nailiyyətlərə əsaslanan innovasiyayönlü yeni texnologiyaların hazırlanması, işlənilməsi və təkmilləşdirilməsi məqsədilə görülən işlər nümayiş etdirilir.

baycanın gücünün və qüdrətinin böyük nümayişinə çevrilən sərgidə son illərdə ölkəmizdə istehsal olunan yüngül və ağır hərbi texnikalar nümayişə çıxarılıb. Atıcı silahlarla təchiz olunan universal "Gürzə" avtomobili, müxtəlif çaplı atıcı silahlar, raket başlıqları, pilotsuz uçuş aparatları və digər hərbi texnikalar sərginin maraq doğuran eksponatları sırasında.

Sərginin fəal iştirakçılarından olan "Aselsan" şirkəti sifarişçilərinə hərbi rabitə vasitələri, radiolokasiya stansiyaları, radioelektron mübarizə avadanlığı, elektron və optik cihazlar, çoxfunksiyalı məlumat idarəetmə sistemi, yerüstü, hava,

dəniz və kosmik tətbiqlər üçün yüksək texnologiyalı sistem variantlarını təqdim edir.

Hərbi dəniz donanması sahəsində 135 illik təcrübəyə malik olan "Damen" şirkəti istehsal etdiyi keşikçi katerlərini, patrul və döyüş gəmilərini, dəniz desantına dəstək, köməkçi dəniz və bir çox sahilyanı gəmiləri sərgi ziyarətçilərinə təqdim edir.

Dünyada hərbi sənaye kompleksinin inkişafı ilə diqqət çəkən ölkələrdən biri olan İsrail Bakıda keçirilən sərgiyə 14 şirkətlə qatılıb. Bu şirkətlər hava gəmiləri, zirehli texnika, donanma platformaları, havada və kosmosda ən son texni-

kanın, kibertexnologiyaların tətbiqi ilə yanaşı, müasir müdafiə sistemlərinin işlənilməsi və istehsalını, o cümlədən hərbi donanma və kosmik sistemlər üçün innovativ həll variantlarını təklif edir. Bu ölkənin "Rafael Advanced Defense Systems Ltd" şirkəti bütün dünyada sifarişçilər üçün hava, quru, donanma və kosmik tətbiqlər üzrə yüksək texnoloji müdafiə sistemlərinin geniş çeşidini layihələndirir, hazırlayır və istehsal edir.

"Azərbaycan silahının təkamülü" adı altında çıxış edən Azərbaycan Hərbi Tarixi Muzeyi sərgidə qədimdən müasir dövrdə ölkəmizin ərazisində mövcud olmuş dövlətlə-

rin döyüşlərdə istifadə etdikləri texnikalar və silahlar, həmçinin geyim nümunələri də daxil olmaqla 50-dək eksponat nümayiş etdirir.

Dünyada nüfuzlu hərbi sənaye kompleksinə malik olan Rusiyaya sərgidə 26 şirkət təmsil edir. Bu ölkənin "Rosoboronexport" şirkəti global silah bazarının liderlərindən biridir və Rusiyanın illik silah satışının 85 faizdən çoxunu əhatə edir. Fransa Respublikasını təmsil edən "Naval Group" şirkəti hərbi-dəniz müdafiəsi sahəsində Avropa lideridir. Şirkət əsasən sualtı qayıqları və gəmiləri layihələndirir və inşa edir. Dövlətimizin başçısına məlumat ve-

Prezident İlham Əliyev Pakistan İslam Respublikasının pavilyonunda da oldu. Bildirildi ki, ölkəmizlə hərbi əməkdaşlığa malik Pakistan da bu sərgiyə hərbi sənaye məhsullarının geniş çeşidi ilə qatılıb. Bu ölkədə istehsal olunan hərbi məhsullar hərbi sənaye kompleksinin bütün istiqamətlərini əhatə edir. Çin "CETC International" şirkəti elektron informasiya sahəsi üçün innovativ və xüsusi həll variantları ilə sərgi ziyarətçilərinin marağını qazıyaraq qeyd edək ki, bu il müdafiə və xüsusi təyinatlı məhsulları, hərbi nəqliyyat vasitələrini və texnikanı, eləcə də silah və sursatları təqdim edən yerli eksponentlərin sayı artıb.

Müdafiə Sənayesi Nazirliyi, eləcə də nazirliyin nəzdindəki struktur və zavodlar, o cümlədən Müdafiə Nazirliyi və ANAMA agentliyi sərgidə fəal iştirak edir. Ümumilikdə, sərgidə quru qoşunları və hərbi hava qüvvələrinin texnika və silahları, hərbi aviasiya silahları, Hava Hücümündən Müdafiə sistem və vasitələri, xüsusi təyinatlı əmlak və vasitələr, informasiya texnologiyaları, kosmik texnologiyalar, ordunun inziqatı və texniki təchizatı ilə bağlı yeniliklər nümayiş olunur.

Mehriban Əliyeva: “İtaliya-Azərbaycan əlaqələri çox uğurla inkişaf edir”

Romada Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə və Azərbaycan ilə İtaliya arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinə dair konfrans keçirilib

Sentyabrın 25-də Romadakı Custiniani sarayında “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyi və Azərbaycan Respublikası ilə İtaliya Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətləri” adlı konfrans keçirilib.

AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyeva və İtaliya Respublikası Senatının sədri xanım Maria Elisabetta Alberti Kasellati konfransın açılışında iştirak ediblər.

Konfransı açan İtaliya Senatında İtaliya-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri xanım Rossana Boldi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə bağlı keçirilən bu tədbirin əhəmiyyətindən bəhs edib. O, İtaliya-Azərbaycan əlaqələrinin çox yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini bildirib və ikitərəfli strateji əməkdaşlığın önəmini qeyd edib. İki ölkə arasında əlaqələrin hər bir sahədə inkişaf etdiyini deyəndən Rossana Boldi Azərbaycan-İtaliya münasibətlərinin inkişafında Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rolunu xüsusi vurğulayıb. O, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən İtaliyada həyata keçirilən layihələrin bu ölkənin mədəni irsinin qorunması baxımından önəmli olduğunu söyləyib.

İtaliyada bu cür əhəmiyyətli konfransın keçirilməsinin önəmini qeyd edən İtaliya Respublikası Senatının sədri Maria Elisabetta Alberti Kasellati deyib: “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyinin İtaliyada qeyd olunması bizim üçün bir şərəfdir. Bu tədbirin burada keçirilməsinin çox böyük önəmi var. Çünki bu binada İtaliyanın Konstitusiyası imzalanıb. Bu il biz Konstitusiyanın imzalanmasının 70 illiyini qeyd edirik”.

100 il bundan əvvəl Azərbaycan Respublikasının parlamentində ilk dəfə olaraq seçkilərin keçirildiyini, qadınlara tam seçki hüququnun verildiyini qeyd edən Senatın sədri bildirdi ki, bu, regionun tarixində önəmli bir addım idi. Həmçinin Azərbaycan parlamentində bir çox millətlərin nümayəndələrinin təmsil olunması mürəkkəb bir dövrdə ölkənin tarixində əhəmiyyətli bir iz buraxıb.

Azərbaycan-İtaliya əlaqələrinə toxunan Maria Elisabetta Alberti Kasellati ölkələrimiz arasındakı münasibətlərin qədim tarixinin olduğunu bildirdi.

Heydər Əliyev Fondunun İtaliya üçün çox xüsusi əhəmiyyətə malik tarixi-mədəni abidələrin bərpası ilə bağlı həyata keçirdiyi layihələrdən bəhs edən Senatın sədri Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevaya iki ölkə arasında mədəni əlaqələrin inkişafındakı roluna görə təşəkkür edib.

Azərbaycanın “Milan Expo 2015” beynəlxalq sərgisindəki pavilyonunun ən çox ziyarət olunan və yüksək dəyərləndirilən pavilyonlardan biri olduğunu qeyd edən Maria Elisabetta Alberti Kasellati deyib: “Bu gün Azərbaycan Qafqaz ölkələrindən biri kimi həm siyasi, həm də iqtisadi baxımdan Aralıq dənizi ölkələrinin heyətində çox böyük rol oynayır. İtaliya Azərbaycandan enerji idxal edən birinci ölkələrdəndir. Bu gün İtaliya Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsində çox önəmli rol oynayır və xüsusilə də neft sənayesinin inkişafına təkən verir”.

Senatın sədri İtaliya şirkətlərinin Azərbaycandakı fəaliyyətlərinin daha da genişlənməsinə əminliyini ifadə edib. Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyindəki rolundan bəhs edən Maria Elisabetta Alberti Kasellati qeyd edib ki, bu gün iki ölkənin gəncləri arasında da çox gözəl münasibətlər formalaşır, universitetlər və digər mədəniyyət mərkəzlərinin əlaqələri getdikcə dərinləşir.

Maria Elisabetta Alberti Kasellati terrorizmin və ekstremizmin cərəyan etdiyi bir dövrdə təhlükəsizliyin təmini üçün ölkələr və xalqlar arasındakı əlaqələrin möhkəmləndirilməsinin əhəmiyyətindən danışaraq Qərbi ilə Şərqi arasında körpü rolunu oynayan, Avropa İttifaqının önəmli tərəfdaşı, İtaliyanın tarixi dostu olan Azərbaycanın bu istiqamətdəki rolunu xüsusi vurğulayıb.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva konfransda çıxış edib. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva öz çıxışında qeyd edib ki, bugünkü konfrans ölkəmizin taleyində çox əhəmiyyətli bir hadisəyə həsr olunub. Mehriban Əliyeva diqqətə çatdırıb ki, 100 il bundan əvvəl müsəlman aləminin ilk demokratik respublikası - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yaradılıb.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti cəmi iki il davam etdi:

“Biz fəxr edirik ki, hələ XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan xalqı müstəqilliyini və azadlıq ideyalarına əsaslanaraq öz müstəqilliyini əldə etmişdir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qısa zamanda ölkəmiz üçün çox vacib olan addımlar atdı. Azərbaycanda demokratiya institutları formalaşmağa başladı, çoxmillətli parlament fəaliyyətə başladı, ölkə üçün 200-dən çox vacib qanunlar qəbul edildi, o cümlədən Azərbaycan qadınlarına səsvermə hüququ verildi. Müsəlman qızları üçün ilk dünyəvi məktəb açıldı, Azərbaycanın dövlət bayrağı təsis olundu, milli ordumuz yarandı. Əf-suslar olsun ki, gənc respublika cəmi 23 ay yaşadı. Ölkəmiz ciddi geosiyasi problemlərlə üzləşərək müstəqilliyini itirdi.

1991-ci ildə Azərbaycan öz müstəqilliyini bərpa etdi və Azərbaycan xalqı öz ölkəsinə, öz taleyinə sahib oldu. Azərbaycan Xalq

Cümhuriyyəti ölkəmizin dövlətçiliyinin əsaslarının təməlini qoyub. Bu gün Azərbaycan dövləti və Azərbaycan xalqı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin urucularının xatirəsinə böyük hörmətlə yanaşır, ölkəmizdə və Azərbaycana tərəfdaş olan ölkələrdə 100 illik yubileyə həsr olunmuş tədbirlər keçirilir.”

Mehriban Əliyeva öz çıxışında qeyd edib ki, Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra İtaliya-Azərbaycan əlaqələri çox uğurla inkişaf edir. Parlamentlərarası dostluq qrupları, hökumətlərarası komissiya fəaliyyət göstərir. 2014-cü ildə İtaliya ilə Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında birgə Bəyannamə qəbul edilib, siyasi dialoq çox yüksək səviyyədə inkişaf edir, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti dəfələrlə İtaliyada rəsmi səfərdə olub:

“Bu ilin iyul ayında İtaliya Respublikasının Prezidenti cənab Mattarella Azərbaycanda səfərdə olmuşdur. Bu, tarixi bir hadisədir.

Çünki İtaliya-Azərbaycan əlaqələrinin tarixində ilk dəfə idi ki, İtaliya Respublikasının dövlət başçısı ölkəmizdə səfərdə olmuşdur. Səfər çox uğurla keçdi və əminəm ki, ikitərəfli münasibətlərimizin möhkəmlənməsinə öz töhfəsini verməkdədir.

Ölkəmizdə səfərdə olan zaman cənab Prezident Mattarella mənə Böyük Xaç Kavaleri ordeni ilə təltif etdi. Bu, mənim üçün böyük şərəfdir və fürsətdən istifadə edərək bir daha cənab Prezidentə öz dərin minnətdarlığımı çatdırmaq istəyirəm.

İqtisadi əlaqələrimiz çox gözəl müsbət dinamika göstərir. İtaliya Azərbaycanın ən böyük ticarət tərəfdaşdır. Azərbaycanda 95 İtaliya şirkəti fəaliyyət göstərir. Onlar müxtəlif sahələrdə həm özəl sektorla, həm dövlət qurumları ilə əməkdaşlıq edir, xidmət, ticarət, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, şərabçılıq və digər sahələrdə çox uğurlu

iş birliyi yaradılıb.

Bu ilin iyul ayında Azərbaycan və İtaliya prezidentlərinin iştirakı ilə Sumqayıtda SOCAR Polimer layihəsi çərçivəsində polipropilen zavodunun açılışı olmuşdur. Bu zavodun tikintisinin podratçısı İtaliyanın “Maire Tecnimont” şirkətidir. Cari ilin fevral ayında “Maire Tecnimont” şirkəti ilə Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti arasında Heydər Əliyev adına Bakı neft emalı zavodunun modernləşdirilməsi və yenidən qurulması haqqında müqavilə bağlanmışdır. Təkcə bu layihələrin ümumi dəyəri 2,5 milyard dollar təşkil edir. “Maire Tecnimont” şirkətinin bu layihələrdə payı 1,3 milyard dollardır. Bu rəqəmlər bir tərəfdən Azərbaycan ilə İtaliya arasında olan iqtisadi əlaqələrin miqyasını, digər tərəfdən ölkəmizdə mövcud olan iqtisadi inkişafın dinamikasını və miqyaslarını göstərir.

26 sentyabr 2018-ci il

Mehriban Əliyeva: "İtaliya-Azərbaycan əlaqələri çox uğurla inkişaf edir"

Romada Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə və Azərbaycan ilə İtaliya arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinə dair konfrans keçirilib

Əvvəli Səh. 5

Azərbaycanda son 15 ildə iqtisadiyyat 3,2 dəfə artmışdır. Ölkəyə 250 milyard dollar investisiya qoyulmuşdur. Bu investisiyaların təxminən yarısı xarici investorlar tərəfindən ölkəmizə gətirilmişdir. Azərbaycanın xarici borcu ümumi daxili məhsulun cəmi 20 faizini təşkil edir. Biz sosialyönlü siyasət aparırıq. Son illər ölkəmizdə işsizliyin səviyyəsi kəskin şəkildə enmişdir və cəmi 5 faiz təşkil edir. Yoxsulluq təxminən 50 faizdən 5,4 faizə düşmüşdür. Davos Dünya İqtisadi Forumu Azərbaycanın iqtisadiyyatını rəqabət qabiliyyətinə görə 35-ci yerə layiq görmüşdür. İnküziv İnkişaf İndeksində görə Azərbaycan inkişaf edən ölkələr arasında 3-cü yerdədir. Bütün bu göstəricilər onu göstərir ki, Azərbaycanda həm iqtisadi, həm siyasi baxımdan çox sabit vəziyyət yaranıb, investisiyalar üçün çox gözəl mühit var. Biz İtaliya şirkətlərini ölkəmizə dəvət edirik, mövcud olan şəraitdən istifadə etmək üçün

nəticəsində bir gecə ərzində 600-dən çox günahsız insan, o cümlədən qadınlar, uşaqlar, yaşlılar vəhşicəsinə öldürülmüşdür. Mindən çox insan itkin düşmüşdür. On dörd ölkə Xocalı faciəsini rəsmən soyqırımı kimi tanıyıb. BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən qəbul edilmiş 4 qətnamə erməni silahlı qüvvələrinin işğal olunmuş ərazilərdən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edir. Lakin Ermənistan beynəlxalq hüququn normalarını kobudcasına pozaraq işğalçı siyasətini davam etdirir. Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan sülhsevər ölkədir, biz danışıqlar aparırıq. Biz hesab edirik ki, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münasibəti beynəlxalq hüququn normaları əsasında öz həllini tapmalıdır, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunmalıdır, Dağlıq Qarabağ və ətrafında yerləşən 7 rayon işğaldan azad olunmalıdır, bütün qaçqınlar və məcburi köçkünlər öz doğma yurdlarına qayıtmalıdır. Ümidvaram ki, İtaliya ATƏT-in fəaliyyətində olan sədri kimi münasibətin həllində böyük rol oynayacaq.

Əziz dostlar, mən bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, sizin gözəl Roma şəhərində yenidən olmağımın çox şadam. Mən böyük məmnuniyyətlə qeyd etmək istəyirəm ki, bizim əlaqələrimiz - siyasi, iqtisadi və humanitar əlaqələrimiz çox yüksək səviyyədə inkişaf edir. Mən xüsusən humanitar sahədə olan əlaqələri qeyd etmək istəyirəm. Xanım sədr bu haqda söylədi, hesab edirəm ki, insanlar və xalqları bir-birinə daha yaxın edən, daha dost mühit yaradan məhz humanitar sahədir, elmdir, mədəniyyətdir, təhsildir və bu sahələrdə biz böyük nailiyyətlər əldə etmişik. Mən bir daha böyük məmnuniyyətlə qeyd etmək istəyirəm ki, İtaliya-Azərbaycan münasibətləri müsbət dinamika ilə inkişaf edir. Əminəm ki, xalqlarımız arasında olan dostluq münasibətləri bundan sonra da güclənəcəkdir."

Sonra konfrans işini panel iclaslarla davam etdirib. Çıxışlarda tədbirin əhəmiyyəti xüsusi qeyd edilib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qısa müddət ərzində atdığı müntəzəm addımlardan ətraflı bəhs olunub. Bildirilib ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ölkəmizdə dövlətçilik ənənələrinin formalaşmasında mühüm rol oynayıb. Yüz il bundan əvvəl formalaşan Azərbaycan parlamentində müxtəlif millətlərin nümayəndələrinin təmsil olunması mühüm addım kimi qiymətləndirilib.

Çıxışlarda İtaliya-Azərbaycan əlaqələrinin müxtəlif sahələrdə inkişaf etdiyi bildirilib. Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyindəki rolu xüsusi vurğulanıb. Heydər Əliyev Fondunun ikitərəfli münasibətlərin inkişafına töhfəsi qeyd edilib. Sonda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti haqqında qısa film nümayiş olunub.

bütün qapılar açıqdır.

Azərbaycan regionun aparıcı dövlətidir. Bütün irimiqyaslı layihələr Azərbaycanın təşəbbüsü və iştirakı ilə həyata keçirilir. Ötən ilin oktyabr ayında Bakı-Tbilisi-Qars demir yolunun rəsmi açılışı oldu və bu demir yolu istifadəyə verildi. Bu, Avropa ilə Asiyayı bağlayan ən qısa yoldur.

Ölkəmiz Avropanın enerji təhlükəsizliyinə öz töhfəsini verməkdədir. Azərbaycan tərəfdaş ölkələrlə "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsini uğurla icra edib. Bu ilin may ayında layihənin Bakıda rəsmi açılışı oldu. Layihənin böyük hissəsi-

ni təşkil edən TANAP boru kəmərinin açılışı bu ilin iyun ayında Türkiyənin Əskişəhər şəhərində olmuşdur. Ümumi dəyəri 40 milyard dollar olan bu layihə Azərbaycan qazını Avropaya nəql edəcəkdir.

Azərbaycan sülhsevər, qədim sivilizasiyaya, qədim mədəniyyətə və tarixə malik olan bir ölkədir. Ölkəmizdə dini və ya milli zəmində heç zaman heç bir qarşıdurma olmayıb və bu gün də yoxdur. Əsrlər boyu Azərbaycanda müxtəlif dinlərin, mədəniyyətlərin, millətlərin nümayəndələri sülh, qarşılıqlı hörmət şəraitində yaşayıblar. Təsədüfi deyil ki, bu gün də Azərbaycan dün-

yada multikulturalizm mərkəzlərindən biri kimi tanınır. Ölkəmizdə mütəmadi şəkildə multikulturalizmə həsr olunmuş beynəlxalq forumlar, mədəniyyətlərəarası dialoq forumu keçirilir. Azərbaycanın bu təşəbbüsü BMT, UNESCO, ISESCO kimi mötəbər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən çox yüksək qiymətləndirilir və dəstəklənir. 2008-ci ildə Bakıda Avropa Şurasına və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv olan ölkələrin mədəniyyət nazirlərinin görüşü keçirilmişdir. Bu təşəbbüsə "Bakı Prosesi" adı verilmişdir. "Bakı Prosesi" bu il 10 illiyini qeyd edir. Bu proses davam

edir, millətlər və xalqlar arasında səmərəli dialoqun qurulmasına xidmət edir.

Azərbaycan sülhsevər ölkədir. Biz qonşularımızla və digər dövlətlərlə siyasətimizi qarşılıqlı maraq və qarşılıqlı hörmət əsasında qururuq. Lakin təəssüf hissi ilə qeyd etməliyəm ki, artıq 25 ildən çoxdur Azərbaycan xalqı qonşu Ermənistanın işğalçı siyasətindən əziyyət çəkir. Bu siyasət nəticəsində ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin 20 faizi işğal altındadır, 1 milyon soydaşımız məcburi köçkün və qaçqın vəziyyətində yaşayır. Təkcə Xocalı faciəsi

Mehriban Əliyeva: “Azərbaycan-İtaliya əlaqələri bundan sonra da uğurla inkişaf edəcək”

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva İtaliya Senatının sədri ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyeva sentyabrın 25-də İtaliya Respublikası Senatının sədri xanım Maria Elisabetta Alberti Kasellati ilə görüşüb. AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri xəbər verir ki, Senatın sədri Maria Elisabetta Alberti Kasellati Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanı səmimiyyətlə salamladı, Azərbaycan-İtaliya münasibətlərini, o cümlədən parlamentlərarası əlaqələri yüksək qiymətləndirdi. Senatın sədri son illərdə ölkəmiz arasında bütün istiqamətlərdə, o cümlədən siyasi, iqtisadi, ticarət, qanunvericilik, mədəniyyət, elm-təhsil sahələrində çox böyük nailiyyətlərin əldə olunduğunu vurğuladı.

Kasellatinin bu yaxınlarda Senatın sədri kimi fəaliyyətə başlaması münasibətilə təbrik etdi, ona fəaliyyətində uğurlar arzuladı. Mehriban Əliyeva Azərbaycan-İtaliya əlaqələrinin bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə əminliyini bildirdi. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinə verdiyi yüksək qiymətə görə İtaliya Senatının sədrinə minnətdarlığını ifadə etdi.

Görüşdə vurğulandı ki, İtaliya Prezidentinin bu ilin iyulunda Azərbaycana səfəri əlaqələrimizin səviyyəsinin göstəricisidir. Bu səfər çərçivəsində aparılan səmərəli danışıqlar əlaqələrimizin inkişafına mühüm töhfə verəcək. Söhbət zamanı İtaliya şirkətlərinin Azərbaycanda bir sıra iqtisadi layihələrdə uğurla iştirak etdiyi bildirildi. Qeyd edildi ki, rəsmi Roma Azərbaycanın Avropanın, o cümlədən İtaliyanın enerji

Maria Elisabetta Alberti Kasellati Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə bağlı İtaliya Senatında keçirilən konfransın əhəmiyyətinə toxunaraq qeyd etdi ki, Azərbaycan ötən əsrin əv-

vəllərində demokratiya, mütərəqqi ideyaların daşıyıcısı kimi mühüm addımlar atıb.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın çoxşaxəli fəaliyyətini yüksək dəyərləndirən Maria Elisabetta Al-

berti Kasellati dedi ki, Heydər Əliyev Fondu İtaliyada mədəni və humanitar sahələrdə, o cümlədən mədəni abidələrin bərpası ilə bağlı bir sıra layihələr həyata keçirir. Bütün bu işlərə görə Mehriban Əliyevaya minnətdarlığını

bildirən Senatın sədri bu əməkdaşlığın gələcəkdə də davam etdiriləcəyinə əminliyini bildirdi.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva səmimi görüşə görə təşəkkürünü bildirdi, Maria Elisabetta Alberti

təhlükəsizliyindəki rolunu yüksək dəyərləndirir. Vurğulandı ki, xalqlarımız arasındakı münasibətlərin yaxınlaşmasına töhfə verən İtaliya ilə Azərbaycan arasındakı mədəni əlaqələr də inkişaf edir.

Monqolustan Prezidenti Xaltmaaqiyn Battulqa sentyabrın 25-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Yüksək Texnologiyalar Parkı (YTP) ilə tanış olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Monqolustan Prezidentinə AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkının fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verildi. Bildirildi ki, Yüksək Texnologiyalar Parkı elm və istehsalat adamlarının bir araya gəldiyi məkana çevrilməkdədir. Yüksək Texnologiyalar Parkı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2016-cı il 8 noyabr tarixli Sərəncamı ilə yaradılıb. AMEA-nın təcrübə-sənaye zavodunun ərazisində yaradılan

Monqolustan Prezidenti AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkı ilə tanış olub

bu parkda müxtəlif mühərrik, kompressor və hidravlik yağlar, plastik sürtkü materialları kimi məhsullar istehsal olunur. Qeyd edildi ki, YTP-nin əsas fəaliyyət istiqaməti elmlə istehsalat arasında birbaşa əlaqənin yaradılması, təcrübə və təcrübə-sənaye miqyasında yeni texnoloji proseslərin mənimsənilməsi, eyni zamanda, neft-kimyə və texniki təyinatlı məhsulların istehsalından ibarətdir.

Diqqətə çatdırıldı ki, park-

da hazırda 60 adda məhsul istehsal olunur və bu məhsullar xaricdən idxal edilən məhsullardan keyfiyyətə qat-qat üstündür. Eləcə də "Zavod elmi-tədqiqat sınaq laboratoriyası"nda Yüksək Texnologiyalar Parkında istehsal edilən məhsulun, xammalın və yarımfabrikatların keyfiyyətinə nəzarət olunur. Monqolustan Prezidenti AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkı ilə tanışlıqdan məmnun qaldığını bildirdi.

26 sentyabr 2018-ci il

“Sentyabrın 25-dən 27-dək Bakıda Azərbaycanın III - ADEX 2018 beynəlxalq müdafiə sərgisi keçiriləcək”. Bu barədə Rusiyanın TASS agentliyində qeyd olunub. Araşdırma yazıda bildirilir ki, sərgidə 32 ölkənin 200 şirkəti müdafiə komplekslərini nümayiş etdirəcək. Bununla bağlı agentliyə açıqlama verən Rusiyanın “Rosoborontexnika”nın baş direktoru Aleksandr Mixeyev bildirib ki, tədbirin ənənəvi iştirakçılarında biri də Rusiyadır. SİTAT: “Biz, bu sərgidə Xəzəryanı regionunda Rusiya üçün mühüm olan qiymət-siz və kifayət qədər əhəmiyyətli əməkdaşlıq, eləcə də, müsbət yöndə hərbi-texniki inkişaf təcrübəsi əldə edirik. Eyni zamanda, biz Xəzəryanı ölkələrə, nəinki hərbi texnikanı, həmçinin, təchizat və təmir, mütəxəssislərin hazırlanması məsələsində müxtəlif infrastruktur layihələri təklif edirik”.

Araşdırma yazıda qeyd edilir ki, Rusiya Azərbaycanın aldığı hərbi-texniki məhsullar baxımından, bir sıra ölkələr arasında aparıcı mövqeyə malikdir. Belə ki, bu il sentyabrın 1-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Vladimir Putinlə görüşünün nəticələrinə görə, bəyan etmişdi ki, Azərbaycan Rusiyadan 5 milyard dollar həcmində hərbi məhsullar alıb və bu rəqəm artmaqda davam edəcək.

Rusiya silahlarının çatdırılması “Hazırda Azərbaycan RF-nın silah bazarında nəhəng partnyorudur” deyərək qeyd edilən araşdırma məqalədə bildirilir ki, Stokholmun Dünya Problemləri İnstitutunun qiymətləndirməsinə görə, 2006-2016-cı illərdə Rusiya silahlarının Azərbaycanın müdafiə məhsullarına summa ixracdakı olan payı 22% təşkil edirdi. SSRİ-nin süqutundan sonra, 1991-ci ildən 2005-ci ilə qədər Rusiya Azərbaycana silah satmayıb. 2005-2010-cu illərdə Azərbaycanın güc strukturları yeni model helikopterlər alıb: gömrük komitəsi üçün bir ədəd Mi-172, FHN üçün üç ədəd Mi-171B və DİN üçün üç ədəd Mi-17-1B. 2008-ci ildə FHN, eyni zamanda, Rusiyadan yeni model Be-200 ÇS amfibiyatəyyarəsi alıb. 2010-cu ildə isə 2 ədəd Ka-32 A helikopteri. 2007-ci ildə Azərbaycan Rusiya Fderasiyasının müdafiə nazirliyindən 62 ədəd T-72B tankı, dörd zirehli təmir-təxliyyə maşını BREM-1, eləcə də, altı ədəd “Msta-B” adlı 152 mm-lik daşınan habuitsa əldə edib. 2008-2010-cu illərdə Azərbaycana 70 BTR-80A zirehli yeni istehsal edilmiş transportyoru və hərbi məqsədlər üçün istifadə edilən KamAZ avtomobilləri göndərilib. O cümlədən, müqaviləyə görə, 2010-cu ildə Azərbaycan tərəfi 100 ədəd tank əleyhinə “Kornet-E” kompleksləri alıb. Araşdırma məqalədə o da bildirilir ki, 2009-cu ildə imzalanmış müqaviləyə görə, Azərbaycana hər birində dörd buraxılış qurğusu olan iki divizion “S-300 zenit-raket sistemi göndərilib və 2010-

Azərbaycan Rusiyadan hansı silahları alıb?

“TASS-Dosye”nin araşdırması

2011-ci illərdə həmin raketlər təhvil verilib. Sövdələşmənin qiyməti ekspertlər tərəfindən 300 milyon dollar həcmində dəyərləndirilib. Böyük müqavilələr çərçivəsinə əsasən, həmin illərdə Azərbaycan tərəfi Rusiyadan kifayət qədər yeni silahlar əldə edib, o cümlədən, piyadalar üçün istehsal edilmiş təchizatlar da buraya daxildir:

- * 100 əsas T-90S tankları;
- * 118 hərbi piyada maşını BMP-3;
- * 230 zirehli transportyor BTR-82A;
- * 166 ədəd artilleriya sistemi, o cümlədən, 18 ədəd özüyəriyən “Msta-C, 152 mm kalibrli haubitsa, 18 ədəd 120 mm-lik özüyəriyən “Vena” topları (Azərbaycan bu silahın ilk sifarişçisidir-red.), 18 ədəd 300 mm-lik “Smerç” reaktiv sistemli hərbi maşın və 24 ədəd ağır odsağan sistem maşınları olan TOS-1A “Solntsepyok”.

Mütəxəssislər qeyd ediblər ki, bu müqavilə portfelinin qiyməti 1 milyard dollar təşkil edib. Rusiyanın Strategiya və Texnologiyaların Analizi Mərkəzinin ekspertlərinə görə isə, bu paketə, eyni zamanda, iki divizion özüyəriyən tank əleyhinə raket kompleksi - “Xrizantema-S”, daşınan 152 mm-lik kalibrli haubitsalar - “Msta-B”, daşınan 120 mm-lik kalibrli minaatanlar - “Sani”, avtonəqliyyat, mühəndis vasitələri, zirehli təmir-təxliyyə maşınları BREM-1M və BREM-L mühəndis maşınları, İMP-3M, eləcə də, onlara aid hərbi sursatlar da daxildir. Qeyd olunur ki, ayrıca müqaviləyə əsasən, Azərbaycan 2010-cu ildə Rusiya ilə sərhəd xidməti üçün 24 ədəd Mi-35M hərbi helikopterləri əldə edən sənəd imzalayıb. Helikopterlər 2011-2013-cü illərdə Azərbaycana çatdırılıb. Müqavilənin qiyməti 260 milyon dollar olub. Digər helikopter - 71 ədəd çoxhədəfli Mi-17-1B (40 ədədi hərbi-hava qüvvələri, 20 ədədi sərhəd xidməti, 6 ədədi xüsusi dövlət mühafizəsi, 5 ədədi isə DİN üçün) də müqaviləyə əsasən, Azərbaycana göndərilib. Bundan əlavə, həmin il müqavilə paketləri ilə bağlı növbəti

ləşmə həyata keçirilməyib, lakin tərəflər arasında müzakirələr aparılır” deyərək araşdırma yazıda bildirilir. Həmçinin, Rusiyanın T-90S və 12 ədəd Mi-35M helikopterlərinin də, hələlik, realizə olunmadığı bildirilir.

Əməkdaşlıq tarixi

“Rusiya ilə Azərbaycan arasında olan hərbi əməkdaşlıq, dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik sazişi əsasında inkişaf etdirilir” deyərək qeyd edilən məqalədə həmin

“Ümumilikdə, hərbi-texniki əməkdaşlıq sferasında ölkələr arasında 40 saziş və razılaşmalar mövcuddur. 2006-cı ilin mayından ikitərəfli hərbi -texniki əməkdaşlıq komissiyası funksionerlik edir” deyərək araşdırmada xatırladılır: “O cümlədən, Rusiya və Azərbaycan hərbi təhsil və birgə təlimlər sahəsində də əməkdaşlıq edirlər. 2015-ci ildən hazırkı zamana qədər Azərbaycanlı hərbçilərə Rusiyanın Müdafiə Nazirliyinin təşkil etdiyi və xarici ölkə hərbçilərinin də qatıldığı Beynəlxalq Ordu Oyunlarında iştirak edir.

2010-cu ildən başlayaraq, ölkələr Xəzərdə birgə təlimlərdə iştirak etməklə yanaşı, Xəzər ölkələri regionundakı manevrlərdə də iştirakçı olurlar. 2018-ci ilin sentyabrında Bakıda “Xəzər dənizinin bioloji resurslarının mühafizəsi, qanunsuz miqrasiya ilə məbarizə, kontrabanda silahlar, partlayıcı əşyalar və s. qadağan olunmuş yüklər” mövzusunda təlimlər keçirilib. Rusiya tərəfindən sərhəd-mühafizə gəmisi “Brilliant” iştirak edib. 2000-ci ildən başlayaraq, Bakıda iki ölkənin müdafiə nazirlərinin “RF-nın ali məktəblərində hərbi kadrların hazırlan-

razılaşmalar həyata keçirilib və həmin razılaşmalara əsasən, Azərbaycana havadan müdafiə sistemləri göndərilib. 2011-2012-ci illərdə Azərbaycan 300 buraxılış qurğuları və 1500 ədəd daşınan “İqla-S” zenit-raket kompleksləri əldə edib. “KİV-lərdə 2014-cü ildə iki zenit-raket batareyası kompleksi olan “Torm-2E” kiçikmənzilli raket komplekslərinin də verilməsi barədə məlumat getmişdi. Lakin digər mənbələrə görə, bu müqavilə realizə olunmamışdı” deyərək araşdırma yazıda bildirilir.

2010-cu ilin noyabrında Rusiya və Azərbaycan tərəfi 2011-2021-ci illərdə ölkədə (Azərbaycanda-red.) patron kalibri 5,45 mm olan AK-74 avtomat silahının lisenziyalaşdırılmış buraxılışı ilə bağlı razılığa gəliblər.

2011-ci ildə isə Azərbaycanın BMP-1 və BMP-2 parklarının modernləşdirilməsi, eləcə də, onların “Berejok” - yeni hərbi məqsədli hissəsi, həmçinin, “Kornet-E” raket kompleksi ilə təchiz olunması barədə müqavilə imzalanıb. “Realizə barədə məlumatlar dərc olunmasada, Rusiyanın “Kornet-E” raketlərinin göndərməsi həyata keçirilib” deyərək araşdırma məqalədə bildirilir.

Həmçinin, bildirilir ki, 2014-cü ildə Azərbaycan Rusiyanın hərbi əməkdaşlıq Federal Xidmətinə bir divizionluq “Bal-E” - gəmi əleyhinə raket kompleksinin əldə edilməsi ilə bağlı müraciət edib. “KİV-lərin məlumatına görə, hələlik, sövdə-

sazişin 1997-ci ilin 3 iyulunda imzalandığı və 1998-ci ilin 29 iyul tarixində qüvvəyə mindiyi bildirilir. “Sənədə görə, əgər tərəflərdən birinə qarşı təhdid və təhlükə yaranarsa, Moskva və Bakı öz aralarında təxirəsalınmaz məsləhətləşmələr apara bilərlər” deyərək yazılan araşdırma yazıda o da bildirilir ki, tərəflər, eyni zamanda, üçüncü ölkələrin iqtisadi, maliyyə, hərbi hərəkətlərində və bu kimi hallarda bir-birlərinə qarşı da heç bir iştirakda rol almayacaqlar.

Sözügedən məqalədə xatırladılır ki, 2006-cı ilin 4 dekabr tarixində Moskva və Bakı intellektual fəaliyyətdə və ikitərəfli hərbi-texniki əməkdaşlıqda hüquqların birgə mühafizəsi - hökumətlərarası razılaşma barədə qərar qəbul ediblər.

masi” barədə razılaşma imzalandı və Azərbaycanlı zabitlər və kursantlar Rusiyanın təhsil müəssisələrində ödənişsiz əsasda təhsil alırlar”. Araşdırma məqalə Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun fikirləri ilə başa çatdırılıb. SİTAT: “Hesab edirəm ki, bizim böyük perspektivlərimiz var və gələcəkdə biz hərbi-texniki əməkdaşlıq sahəsində çoxtərəfli əməkdaşlığımızı inkişaf etdirəcəyik”. Beləliklə, həmin məqalədən də görünür ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasındakı əməkdaşlıq, xüsusilə, hərbi-texniki əməkdaşlıq sürətlə inkişaf edir və bu faktor hər iki ölkənin qonşuluq və dostluq maraqlarının daha da möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Sentyabrın 25-də Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQİDK) və Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə "Azərbaycanın dövlət-din modeli: əsas istiqamətlər" mövzusunda regional konfrans keçirilib. Dövlət Komitəsinin AZƏRTAC-a bildirdiyi ki, tədbirdə DQİDK və şəhər icra hakimiyyətinin rəhbər şəxsləri, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin səlahiyyətli nümayəndəsi, yerli hüquq mühafizə orqanlarının rəhbərləri, YAP Mingəçevir şəhər təşkilatının fəalları, dini icma sədrleri, din xadimləri iştirak ediblər.

Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının səlahiyyətlərini icra edən birinci müavin İlham İsmayılov mövzunun aktuallığından danışaraq bildirib ki, ölkəmizdə dövlət quruculuğu prosesləri, dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi, cəmiyyətdə ictimai-siyasi sabitliyin bərqərar olunması, iqtisadiyyatın inkişafının dönməz xarakter alması ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ümummilli Liderin diqqət yetirdiyi sahələrdən biri də xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərə qayıdışının sürətlənməsi, dini abidələrə qayğı, dini bayramların dövlət səviyyəsində qeyd olunması istiqamətində görülən mühüm işlər idi. Bu siyasi kurs bu gün də Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

İsmayılov qeyd edib ki, ölkəmizdə sosial-iqtisadi inkişaf yüksək dinamika ilə davam edir. Azərbaycan regionun iqtisadi cəhətdən

Mingəçevirdə "Azərbaycanın dövlət-din modeli: əsas istiqamətlər" mövzusunda regional konfrans keçirilib

inkişaf etmiş lider dövlətinə çevrilməklə yanaşı, özünün dövlət-din münasibətləri modeli, tolerant və multikultural mühiti ilə də dünyanın bir çox dövlətlərinə nümunədir. Müxtəlif dini konfessiyaların nümayəndələri ölkəmizdə sərbəst şəkildə öz dini ayinlərini icra edirlər. Dövlət dini ibadət yerlərinə daim diqqət və qayğı göstərir.

DQİDK sədri Mübariz Qurbanlı çıxış edərək bildirib ki, müstəqilliyimizin bərpasından sonra dövlət-din münasibətləri, xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinin öyrənilməsi və

təbliği yeni keyfiyyət mərhələsinə qaldırılıb. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə böyük tarixə malik məbədlərimizin bərpası və xalqımızın istifadəsinə verilməsi sahəsində ardıcıl tədbirlərin həyata keçirilməsi milli-mənəvi dəyərlərimi-

zə olan böyük xidmətdir. Nümunəvi siyasətin bu gün yeni formada özünü göstərdiyini deyə Dövlət Komitəsinin sədri Prezident İlham Əliyevin dinə qayğısından danışaraq vurğulayıb ki, Mənəvi Dəyərlər Təbliği Fondunun və Azərbay-

can İlahiyyat İnstitutunun yaradılması bu diqqət və qayğının parlaq nümunəsidir. Bu istiqamətdə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti olduqca təqdirəlayıqdır. Uğurla həyata keçirilən "Tolerantlığın ünvanı - Azərbaycan" layihəsi çərçivəsində ölkədəki məscidlərdə, kilsələrdə, sinaqoqlarda təmir-bərpa işləri aparılır. Bütün bunlar ölkəmizdə dinə dövlət qayğısının bariz nümunəsi, ümumiyyətlə, dövlət-din münasibətlərinin ən yüksək məcrada davam etməsinin təzahürüdür.

Ölkəmizdə din sahəsində fəaliyyətin əsasən maarifləndirmə istiqamətində olduğunu qeyd edən M.Qurbanlı din adı altında müxtəlif zərərli qrupların fəaliyyətinin qarşısının alınmasında ideoloji müstəvi-

də görülən işlərin mühüm rol oynadığını vurğulayıb. DQİDK sədri dinin əsas fundamental dəyərlərindən kənara çıxaraq, zərərli təşviqatlar aparmaqla, xurafat yaymaqla insanları din adı altında başqa məqsədlərə yönəldən, onları silahlı münaqişələrə cəlb edən, digər mədəniyyətlərə və dinlərə qarşı qoyan radikal qruplaşmaların qarşısının alınmasının vacibliyinə diqqət çəkib. Bildirib ki, belə məqamlarda milli-mənəvi və islami dəyərlərimizin qorunub saxlanılmasına və təşviqinə böyük ehtiyac vardır.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin nümayəndəsi, Şirvan bölgəsi üzrə qazisi Əli Məmmədov dinə dövlət qayğısından, dini ibadət-gahların inşa və təmir edilərək yenidən xalqın ixtiyarına verildiyindən bəhs edib. Natiq din xadimlərinin fəaliyyəti üçün hər cür şəraitin yaradıldığını, dövlət tərəfindən mütəmadi olaraq dini maarifləndirmə işinin təşkilinin daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə maliyyə vəsaitinin ayrıldığını deyib. Tədbirdə dini radikalizmə qarşı mübarizə, cəmiyyətin, xüsusən gənclərin zərərli dini cərəyanların təsiri altına düşməsinin, din adı altında milli və dövlət maraqlarımıza zidd, milli-mənəvi dəyərlərimizə yad ideoloji təlimlərin yayılmasının qarşısının alınmasında dini maarifləndirmənin rolu və önemi kimi məsələlərə toxunub, müzakirələr aparılıb.

YAP Yasamal rayon təşkilatı hesabat seçki yığıncağı keçirib

Yeni Azərbaycan Partiyası Yasamal rayon təşkilatının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi üzrə ərazi ilk partiya təşkilatının hesabat seçki yığıncağı keçirilib. Nazirlikdən SİA-ya verilən məlumata görə, yığıncaqda çıxış edən kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov son illər Prezident İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycanda qeyri-neft sektoruna göstərilən yüksək diqqətin nəticəsi kimi iqtisadiyyatın aparıcı sahələrindən olan aqrar sahənin yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyduğunu deyib. Nazir qeyd edib ki, bu diqqət siyasətində kənd təsərrüfatı sahəsində sosial iqtisadi göstəricilər yüksəlib və respublikada bu sektorun inkişafı prosesində əhəmiyyətli uğurlar əldə olunub.

İnam Kərimov YAP-ın ölkənin müstəqilliyinin möhkəmlənməsində müstəsna xidmətlərə malik olduğunu vurğulayıb, partiya hakimiyyətdə gəldikdən sonra bütün sahələrdə, o cümlədən aqrar sahədə sürətli inkişafın baş verdiyini deyib. Hesabat-seçki yığıncağının iştirakçılarına uğurlar diləyən İnam Kərimov ümidvar olduğunu bildirib ki, YAP üzərinə düşən tarixi missiyanı bundan sonra da layiqincə yerinə yetirəcək. Yığıncaqda çıxış edən Yeni

Azərbaycan Partiyası Yasamal rayon təşkilatının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi üzrə ərazi ilk partiya təşkilatının sədri Murtuzəli Hacıyev ötən dövrlər ərzində görülən işlər barədə məlumat verib, təşkilatın partiyanın bütün işlərində fəal iştirak etdiyini vurğulayıb.

YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri Tağı Əhmədov çıxış edərək partiyanın yaranma tarixindən, partiyanın qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan tarixindəki misilsiz xidmətlərindən, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə partiyanın bu gün gördüyü işlərdən, YAP-ın Azərbaycan dövlətçiliyinin inkişafına verdiyi töhfələrdən danışdı. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi üzrə ərazi ilk partiya təşkilatının hesabat seçki yığıncağının iştirakçılarına uğurlar diləyən T.Əhmədov onlara fəaliyyətlərində müvəffəqiyyətlər arzulayıb.

Daha sonra yığıncaqda Kənd Tə-

sərrüfatı Nazirliyi üzrə ərazi ilk partiya təşkilatının İdarə Heyətinə seçkilər keçirilib. İdarə Heyəti formalaşdıqdan sonra sədr postuna kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Seyfəddin Talibovun namizədliyi irəli sürülüb. Səsvermə nəticəsində Seyfəddin Talibov ərazi ilk partiya təşkilatının, nazirliyin insan resurslarının idarə edilməsi üzrə iş şöbəsinin müdiri Elvin Paşayev isə onun müavini seçilib.

Yığıncağın sonunda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamla "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif olunmuş nazirlik əməkdaşlarına medalların təqdim olunması mərasimi keçirilib. Təltif olunanlara medalları kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov, YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri Tağı Əhmədov, kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Seyfəddin Talibov təqdim ediblər.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mingəçevirdə vətəndaşların müraciətlərini dinləyib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyələrinə əsasən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri bölgələrdə vətəndaş-

ları qəbul edir, onların müraciət və təkliflərinin, ərizə və şikayətlərinin həlli üçün operativ tədbirlər görürlər. Vətəndaşların qəbulu cədvəlinə uyğun olaraq, sentyabrın 25-də Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı Mingəçevirdə Ağdaş, Bərdə rayonlarından, eləcə də Yevlax və Mingəçevir şəhərlərindən olan vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan əvvəl Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı və Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının səlahiyyətlərini icra edən, I müavin İlham İsmayılov ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstəsi qoyublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən qəbulda 20-dək vətəndaşın müraciətinə baxılıb. Vətəndaşlar əsasən məscidlərin təmiri, dini icmaların fəaliyyəti, onların dövlət qeydiyyatına alınması, dini maarifləndirmə ilə əlaqədar bu icmalar vəsaitlərin ayrılması, məscidlərin dini edbiyyatla təmin olunması və digər məsələlərlə bağlı müraciət ediblər.

Vətəndaşlar Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı tərəfindən diqqətlə dinlənilib və bir çox müraciətlər yerində həll olunub. Araşdırılmasına ehtiyac olan məsələlər qeydiyyata alınıb və onların həlli üçün konkret tapşırıqlar verilib. Komitənin səlahiyyətlərinə aid olmayan müraciətlər haqqında vətəndaşlara aidiyyəti qurumlara müraciət etmələri tövsiyə olunub. Həmçinin dini maarifləndirmə məqsədilə dini icmalara maliyyə vəsaitinin ayrılması ilə bağlı müraciət edən vətəndaşlara müvafiq izahat verilib. Vətəndaşlar yaradılan şəraitdən razılıqlarını bildirib, bölgələrdə bu cür qəbulların təşkilinə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Bəşəriyyətin qarşısında duran bir sıra ciddi problemlər var. Lakin onlardan birinin tütün olduğunu desək düşünürəm ki, yanılmırıq. Tütünün insan orqanizminə nə qədər ziyanlı olduğunu və 20 növdə xərcəng xəstəliyinin yaranmasında əsas rol oynadığını bilsək də, dünyada milyonlarla insan tütün asılılığından əziyyət çəkir. Mütəxəssislərin fikrinə, siqaret çəkən şəxslərin yanında durduqda və ya onlarla təmas qurduqda zəhərli maddələrin insan orqanizminə daxil olmasına geniş imkanlar açır. Bundan ən çox əziyyət çəkənlərin uşaqların olduğunu nəzərə alsaq, gələcəkdə onları hansı xəstəliklər gözlədiyini düşünmək belə dəhşətlidir.

Tədqiqatlar göstərir ki, uşaqlarda infeksiyanın 13 faizi ətrafdakıların siqaret çəkəməsi nəticəsində yaranır. Tütündən aktiv şəkildə istifadə edən uşaqlar və ya yeniyetmələrdə sonsuzluq, kütbeyinlik, əsəb kimi xəstəliklərin yaranması qaçılmazdır. Amma nədənsə bəzi insanlar özləri tütündən istifadə etdikləri azmış kimi azyaşlıları və ya yetkinlik yaşına çatmayan uşaqları tütündən istifadəyə təhrik edir. Bəzən sosial şəbəkələrdə siqaret çəkən azyaşlılarla bağlı görüntülərə rast gəlirik. Lakin insanı dəhşətə gətirən məqam bunun valideynlərin təhriki ilə edilməsi və ətrafdakı böyüklərin bu hadisəyə heç bir irad bildirməməsidir. Hətta azyaşlının tütündən istifadə etmək "məharətinə" tamaşa edib gülənləri də görürük. Əgər Azərbaycanda bundan əvvəl bu cür halların qarşısı müxtəlif tədbirlər vasitəsilə alınırırsa, artıq bu cür hallar qanun vasitəsilə həll olunacaq. Belə ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinə təklif olunan dəyişikliyə əsasən Azər-

ni sübut etməyə çalışırlar".

"Tütündən istifadə edən uşaqlar arasında ata-ana nəvazişindən məhrum olanların sayı daha çoxdur"

Tütündən istifadə edən uşaqlar arasında ata-ana nəvazişindən məhrum olanların sayının daha çox olduğunu deyən psixoloq söyləyib ki, valideynlərin zamanında uşaqlara diqqət göstərməməsi, onların kimlərlə münasibət qurduqları ilə maraqlanmaması

"Tütünün ziyanı ilə bağlı dərslərin keçirilməsinə ehtiyac var"

Məktəblərdə tütünün ziyanı ilə bağlı dərslərin keçirilməsinə ehtiyac olduğunu deyən psixoloq vurğulayıb ki, bununla bağlı müxtəlif tədbirlər həyata keçirilməli, uşaqlara maarifləndirici video-çarxlar göstərilə bilər: "Bu cür vasitələr uşaqların psixologiyasına daha tez təsir edə bilər. Ümumiyyətlə, tütündən istifadə edən uşaqlar natamamlıq kompleksi yaşayan uşaqlar sırasındadırlar".

"Cərimələr insan psixologiyasına daha tez təsir edir"

Cərimələrin tətbiqinə gəlincə, E.Eminova qeyd edib ki, qadağa və cərimələrin

diqqət yetirilməlidir"

Başqa ölkələrin təcrübələrinə toxunan sosioloq söyləyib ki, Qərbi ölkələrində bu cür problemin qarşısının alınması istiqamətində maarifləndirmə, mühitin özündə müəyyən dəyişiklər aparmaq və digər addımlar atılır: "Hər hansı davranışın insanda formalaşması üçün 3 mühüm amilə diqqət yetirilməlidir. Birincisi mühit, ikincisi insanların aldığı informasiya, üçüncüsü insanların qiymət verdiyi dəyərlərdir. Bu baxımdan biz gənclərdə bir yerdə tütündən istifadə etməyin mədəniyyətsizlik olduğunu, başqalarından tütündən istifadə etməməklə fərqlənə biləcəyi kimi dəyərlər yaratmalıyıq. İlk növbədə mühit yaratmalı, qanunları işə salıb, insanların qiymət verdiyi dəyərlərdə dəyişiklik etməliyik. Hazırda İnzibati Xətalər Məcəlləsinə təklif olunan dəyişiklikləri alqışlayırıq, hesab edirik ki, burada başqa faktorlar da nəzərə alınmalıdır".

"Yeni tətbiq olunan təklif yetkinlik yaşına çatmayanların tütündən istifadə hallarının qarşısını alınmasına güclü təsir edəcək"

Azyaşlıları tütündən necə qoruyacağıq?

baycanda yetkinlik yaşına çatmayanlara tütün məmulatlarından istifadəyə təklif və ya tələb etməklə onların tütündən istifadə prosesinə cəlb edən cərimələnməklər. Məcəllənin 212-ci (Tütün məmulatının istehlakına dair məhdudiyətlərə riayət edilməməsi) maddəsinə 3-cü bənd əlavə edilir və əlavəyə əsasən, yetkinlik yaşına çatmayanlara tütün məmulatı almaqla, verməklə, tütün məmulatlarından istifadəyə təklif və ya tələb etməklə onların tütündən istifadə prosesinə cəlb edilməsinə görə 100 manat məbləğində cərimələnməklər.

Bəs görəsən uşaqları tütüne meyilləndirən səbəblər nədir və bu dəyişiklik cəmiyyətə nə verəcək?

Tütündən istifadə etmənin uşaqların psixologiyasını təsiri haqqında fikirlərini bölüşən Ümumrusiya Peşəkar Psixoterapevtlər Liqasının üzvü, psixoloq Elnarə Eminova deyib ki, uşaqların tütündən istifadəyə meyilliliyi daha çox məktəb dövründən başlayır: "Burada uşağın ətrafından çox şey asılıdır. Bəzən uşaqlar tütüne meyillənməklə özlərini ətrafa böyüdükləri-

nəticə etibarlı övladlarının təsir altına düşərək tütündən istifadəsinə gətirib çıxarır: "Valideyn tərəfindən diqqət görməyən uşaqlar tütündən daha rahat istifadə edə bilərlər. Belə uşaqlar sanki valideynlərinə acıq verərək, onlara qayğı göstərməyən valideynlərini bu cür vasitə ilə cəzalandırmağa çalışırlar. Bütün bunlar nəticə etibarlı ilə ilk növbədə uşaqların sağlamlığına böyük zərbə vurur, gələcək həyatlarını təhlükə altına almış olur".

"Valideynlər uşaqlarını hər zaman diqqətdə saxlamalıdır"

E.Eminova qeyd edib ki, tütündən istifadə eyni zamanda uşaqların təhsildən geri qalmalarına gətirib çıxara bilər: "Çünki tütünün tərkibində olan ziyanlı maddələr uşaqların tez-tez xəstələnməsinə, sağlamlıqlarında problemlərin yaranması ilə nəticələnir ki, bu da uşaqlar dərstdən yayınmasına və gerilməsinə səbəb olur. Belə olan halda, məsuliyyət valideynlərin üzərinə düşür. Valideynlər uşaqlarını hər zaman diqqətdə saxlamalıdır. Nəzərdə saxlamaq qadağalarla deyil, xoş münasibət göstərməklə olmalıdır. Çünki uşaqların ilk növbədə mənəvi dəstəyə ehtiyacı olur, maddi məsələlər ikinci dərəcəlidir".

insan psixologiyasına daha tez təsir etdiyindən bu cür qərarların verilməsi yaxşı hal hesab edilir.

"Cərimələr kompleks tədbirlər şəklində həyata keçirilməlidir"

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu bildirib ki, inzibati metodlardan istifadə və ya tətbiq olunan cərimələr kompleks tədbirlər şəklində həyata keçirilməlidir: "Cərimələrin birtərəfli tətbiqi bizə istədiyimiz nəticəni verməyə bilər. Hər hansı problemi həlli etmək üçün onun geniş Fəaliyyət Proqramı olmalıdır. Fəaliyyət Proqramının içərisində qanunvericilik bazasında dəyişikliklər, inzibati metodlar öz əksini tapır. Amma bundan başqa tədbirlər də həyata keçirməklə nəticə əldə etmək mümkündür. İndiki dövrdə cəmiyyət çox mürəkkəbdir. Belə şəraitdə birtərəfli tədbirlərlə arzu olunan nəticə əldə etmək mümkün deyil. Qanuna dəyişiklik də təbii ki atılacaq addımlardan biridir".

"Hər hansı davranışın insanda formalaşması üçün 3 mühüm amilə"

İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əlavə ediləcək təklif layihəsinin tədqiqatçı hesab edən hüquqşünas Səməd Vəkilov isə bildirib ki,

dünyanın hər yerində siqaret çəkilməsinə qarşı xüsusi ilə yetkinlik yaşına çatmayanların tütün istifadə etməsinə qarşı müxtəlif cür vasitələrdən istifadə edirlər: "Bu mənada əsas təsirli vasitələrdən biridə məhz cərimələrin tətbiqidir. Bildiyiniz kimi bundan öncə Məcəllədə nəzərdə tutulan cərimələr əsasən qadağan olunmuş yerlərdə çəkən şəxslərə şamil olunur. Lakin yeni tətbiq olunan təklif həm valideynlərin uşaqlarını siqaret çəkməyə təhrik etməsi, həm satıcıların azyaşlılara tütün məsulu satması ilə bağlı halların qarşısının alınmasına güclü təsir edəcək".

Nailə Məhərrəmov

TƏRS BAXIŞ

ALP-dən təmsil olunduğu düşərgəyə ittihamlar

Əvəz Temirxan: "Hamiya məlumdur ki, kim öləmiş avtoritetini bərpa etmək üçün fəaliyyət göstərir"

Daxilində hərc-mərcliklər baş verən Azərbaycan Liberal Partiyası bu dəfə təmsil olunduğu müxalifət düşərgəsini hədəfə alaraq, əslində, ənənəvi partiyaların, bütövlükdə, düşərgənin bir araya gəlmək planlarına ciddi maneə törətdiklərini bildirib. Onu da qeyd edək ki, ALP sədri Əvəz Temirxan daha öncəki sədr Lalə Şövkətdən fərqli olaraq, düşərgədəki birlik və bloklara qoşulmaqdan vaz keçir.

O, bunu belə izah edir ki, AXCP və Müsavat kimi partiyalar, hətta həmin birliklərdə təmsil olunmasalar belə, müəyyən müdaxilələr edərək, bu birliklərin dağılmasına rəvac verəcəklər. Bu baxımdan, mediaya çıxaraq, "Mən gündəmdə qalma cəhdlərini görürəm, amma müxalifətin koordinasiya olunması istiqamətində hər hansı bir fəaliyyəti görmürəm" deyən ALP-nin sədri Ə. Temirxan rəhbərlik etdiyi siyasi təşkilatın gündəmdə qalma fikrində olmadığı qənaətindədir.

ALP-dən AXCP və Müsavata: "Kiminsə gündəmdə qalması naminə, kiminsə uzun illərdir istifadə etdiyi fəndlər vasitəsi ilə liderə çevrilmək məqsədini güdən tədbirlərdə bizim iştirakımıza ehtiyac yoxdur"

Maraqlıdır ki, müxalifətin bir araya gələrək, hər hansı bir forum keçirmək təşəbbüsünə də barmaqarası baxan Ə. Temirxan, bunu belə izah edib ki, əslində, ənənəvi düşərgə bunu ictimai rəyə təsir etmək üçün deyil, sadəcə, "fəaliyyətdə" olduğunu göstərmək üçün etmək fikrindədir: "Forum naminə forum keçirməyə ehtiyac yoxdur. Kiminsə gündəmdə qalması naminə, kiminsə uzun illərdir istifadə etdiyi fəndlər vasitəsi ilə liderə çevrilmək məqsədini güdən tədbirlərdə bizim iştirakımıza ehtiyac yoxdur. Çünki belə forumlar forum, toplantı və birlik ideyasını gözəndirir. Ona görə də, biz nəticə etibarlı ilə müxalifətin birliyi ideyasını gözəndirən salan tədbirlərə qoşulmuruz və qo-

Amerikalı diplomat Madaqaskarda həlak olub

Birləşmiş Ştatların Madaqaskarda peşəkar diplomatı həlak olub. Bununla bağlı məlumat verən Dövlət Departamenti-nin mətbuat katibi Hizer Noyert əlavə edib ki, amerikalının ölümündə şübhəli bilinən şəxs saxlanılıb və yerli hakimiyyət nümayəndələri ilə ABŞ-ın rəsmi şəxsləri təhqiqat aparırlar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, adı bilinməyən diplomatın meyiti cümə günü gecə saatlarında öz evində tapılıb. Onun ölüm səbəbləri hələ ki açıqlanmayıb. H. Noyert mərhumun ailəsinə və ABŞ-ın Antananarivudakı səfirliyinin eməkdaşlarına başsağlığı verib. O, ailə üzvlərinə hörmət əlaməti olaraq və istintaqın davam etməsi səbəbindən insidentlə bağlı əlavə məlumat verməkdən imtina edib.

şulmayacağıq da".

Konkret ad çəkmək fikrində olmasa da, ALP sədri AXCP və Müsavat rəhbərliklərinə eyham vuraraq, onları avtoritar idarəçilikdə suçlayıb və nüfuzlarının olmadığını bildirərək, bundan sonra da göstərəcəkləri cəhdlərinin iflasa uğrayacağını bildirib: "Konkret ad çəkmək istəmirəm. İnsanlar bilir ki, kim gündəmdə qalma üçün birləşmə məsələsini ortaya atır, kim firsətdən istifadə edib başqalarının enerjisindən faydalanmaq istəyir. Hamiya məlumdur ki, kim öləmiş avtoritetini bərpa etmək üçün fəaliyyət göstərir".

"Enerjimi boş-boş qalmaqallara itirmək istəmirəm"

Onun ad çəkmək istəməməsini deməsi isə qalmaqallara qoşulmaq fikrində olmadığını göstərir: "Mənim kimsədən çəkinəcəyim yoxdur. Enerjimi boş-boşuna qalmaqallara itirmək istəmirəm". Ə. Temirxan radikal düşərgənin seçki məğlubiyyətləri barədə də maraqlıdır. Maraqlıdır ki, əslində, günahı özlərində axtarmalı olduqlarını bildirib: "Etiraf edirəm ki, bu gün Azərbaycan müxalifəti çıxılmaz vəziyyətdədir. Bəziləri döşünə döyür ki, "bizdən güclüsü yoxdur", "ən nüfuzlu bizik", "bizim yerli təşkilatlarımız var". Mən müxalifətin nikbinlik yaratmaq niyyətini başa düşürəm. Amma sən o nikbinliyi yaratmağa elə cəhd etməlisən ki, millət sənəndən iyrenməsin. Ona görə də, müxalifət çıxılmaz vəziyyətə düşüb".

"Bu gün müxalifətin bəzi nümayəndələri səmimi şəkildə mövqelərini ortaya qoymurlar"

Düşərgənin ağır vəziyyətə düşməsindən utandığını da etiraf edən ALP sədrinə görə, bu gün özlərini "güclü müxalifət" hesab edən tərəflər, əslində, siyasətlə deyil, söz oynatmaqla məşğul olduqlarını bildirib: "Açıq, mən bəzilərinin yerinə utanıram. İndi bəziləri söz oynatmaqla məşğuldurlar. Biri deyir ki, dar çərçivədə yox, geniş müstəvidə tərəfdarıq, digəri də deyir ki, iki partiyanın birləşməsi yaxşıdır. Yəni bu gün müxalifətin bəzi nümayəndələri səmimi şəkildə mövqelərini ortaya qoymurlar".

Görünən isə budur ki, realıqda ALP sədri Ə. Temirxan da düşərgənin pərakəndə və iflasa uğradığını anlayır, sadəcə, bunu daha dərinə etiraf etməyə cəsarət göstərmir. Hər halda, etirafın yarısını da etmək, əslində, normal qarşılanmalıdır. O cümlədən, Ə. Temirxan sədri olduğu ALP-də də ixtilafın baş verdiyini desə idi, onun bu sözləri daha məqsəduyğun etiraf kimi qiymətləndirilərdi.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Qərbin qulbeçələri heç nəyə nail ola bilməyəcək

İlqar Məmmədovun iddiası fiaskoya məhkumdur

Belə bir söz var: başqalarından asılı olan insanın həqiqət adı altında söylədikləri həmişə qeyri-səmimi görünür. Həqiqətən də, belədir. Çünki həmin insanlar sifariş yerinə yetirir və etdikləri səhv də bağışlanılıqda bunu "görə bilmirlər". Ancaq cəmiyyət hər şeyi yaxşı görür və bilir. "REAL" partiyasının sədri İlqar Məmmədov kimilər bu qəbildəndir. Necə ki, azadlığa çıxdı, özünü "qəhrəman" kimi həm hakimiyyətə, həm də müxalifətə göstərmək istədi. Əslinə qalsa, onun bu "qəhrəmanlığı" təəccüb də doğurmur. Çünki İlqar Məmmədov kimilər Azərbaycan dövlətinin, humanist prinsiplərə söykənib, cəzasının çəkilməmiş hissəsindən azad olunmasına adekvat münasibət göstərməsi, bir daha onu göstərir ki, o, heç vaxt islah olunmayacaq. Çünki bu kəslər saxtakarlıq düşərgəsində təmsil olunanlardır.

Elə buna görə də, "REAL" sədrinin özünü qeyri-adi bir qüvvə, hamıdan "ağıllı" hesab etməklə, hakimiyyət iddiasına düşməsi isə, onun psixologiyasında nəse çatmadığını sübut edir. Boş və quru tənqiddən uzağa gedə bilməyən köhnə və "yeni" İ. Məmmədovun siyasi hakimiyyət iddiası da, sadəcə, fiaskoya məhkumdur.

Pənah Hüseyn: "İlqar Məmmədov potensial olmayan liderdir"

Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri Pənah Hüseyn son günlər İ. Məmmədovu "müxalifətin ən yenilənmiş lideri hesab etməsinə" münasibət bildirərək vurğulayıb ki, o, heç vaxt potensialı olan, nəinki lider, hətta ətrafında olanlardan da zəif düşüncəyə malik olub: "Və bu gün hansı düşüncə ilə müxalifəti yeniləndirəcək və düşərgənin lideri olacaq? İ. Məmmədov ən yaxşı halda, elə "REAL"-in lideri olaraq qalsın və özünü rüsvay etməsin".

P. Hüseyn onu da vurğulayıb ki, İ. Məmmədovun bu kimi məsələlərin nədən ortaya atıldığı da başa düşülən deyil: "Bu kimi məsələlərin nədən ortaya atıldığı başadüşülən deyil. Partiya yaratmaq istəyirlərsə, qanuni yolla bunu edə bilərlər. Heç kim onlara mane olmur. Potensial liderin nə demək olduğunu başa düşə bilmirəm. Siyasi partiya yaradırlarsa, qurultay keçirməlidirlər. Qurultayda kim sədr seçilsə, o da partiyanın lideri olacaq. Ancaq bu potensial lider nə olan şeydirsə, başa düşə bilmirəm. Bir də yenə də otursun, oturduğu yerdə. Çünki o, siyasətdə olubsa da, boğazdan yuxarı mülahizələr səsləndirməklə yadda qalıb. Belə olan halda, İ. Məmmədovun hər hansı iddialarla çıxış etməsi gülünc olmaqla yanaşı, heç bir uğura imza atmaq gücündə və potensialında olmayan adamdır. İ. Məmmədovla bağlı məsələnin onlar üçün müzakirə mövzusu deyil". Bu yerdə İ. Məmmədova, bir daha xatırlatmaq istərdim ki, sən böyük və dərin bir bataqlığa cəvriilmiş düşərgədə təmsil olunursan. Sən və sənənin kimi Qərbin qulbeçələri gerçəkliyi anlamalıdırlar ki, heç nəyə nail ola bilməyəcəklər. Çünki Azərbaycan fundamental demokratik dəyərlərə sadıq, vətəndaş cəmiyyətinin inkişaf etdiyi və bütün azadlıqların qorunduğu bir ölkədir.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Azərbaycan müxalifətinin diktatoru

Əli Kərimlinin növbəti diktatorluğu əqidə dostlarına qarşı yönəlib

Hər sözlərində, əməllərində ard-arda çəkinmədən, usanmadan və ən əsası utanmadan Azərbaycanın müstəqilliyinə, inkişafına, siyasi sabitliyinə qarşı zidd mövqedə qərarlaşan, siyasi qüvvələrin dəyirmanına su tökdüklərini təsdiqə çevirən erməni xislətli ölü qurum olan "Milli Şura" mənsubları yenə də mitinq sevdasına düşüblər. Ancaq budəfəki mitinq əvvəlki rüsvayçı mitinqlərdən fərqlənən mitinq olacaq. Niyə? Cavabı bəllidir. "REAL" sədri İlqar Məmmədovun azadlığa çıxması və iddiaları, düşərgə "liderlərini" necə lərzəyə gətiribsə, elə həmin an çıxış yolu axtarmağa başlayıblar. Satqınlıqda bərabəri olmayan AXCP sədri Əli Kərimli "Milli Şura" ilə birlikdə mitinq keçirməyi qərarlaşdırıb. Eyni zamanda, sosial şəbəkələrin "gülü" olan Ə. Kərimli "REAL"-in ünvanına təhqirlərə və söyüşlərə start verərək, "realçıları" ən ağır tərzdə təhqir edib. Bir də, neyləsin, bu bədbəxt satqın.

"REAL" AXCP-ni məhv etmək qərarındadır

İ. Məmmədov qərarından dönməyəcəyini də bildirib. Bunu AXCP sədri Ə. Kərimli də bilir ki, İ. Məmmədovun azadlığa çıxması ona problem yaradıb. Mitinqlə bağlı keçirilən yığıncaqda da bir daha söyləyib ki, nəyin bahasına olursa-olsun, mitinq keçirilməlidir, "REAL" sədrini məhv etməliyik. Eks-spiker Rəşad Quliyevin sözü bu yerdə yerinə düşər: ay "bədbaxtlar", keçirəcəyiniz mitinq baş tutacaq və kimlər toplaşacaq əndrəbadi mitinqinə? Əslində, cəbhə diktatoru Əli Kərimlinin məhv edilməsi ən real yoldur. Satqıncılıq nə qədər olar?

Göründüyü kimi, bütün müstəvilərdə "əqidədaşlarına" kəskin fərqlə uduzan Əli Kərimli yaxşı bilir ki, xalq heç bir zaman nə ona, nə də "REAL"-in müxalifətdə söz sahibi olmaq imkanlarına bel bağlayar. Bu yerdə deyiblər: hər ikiniz bir bezin qırağısınız. Hər ikiniz satqın, xəyanətkar və riyakarsınız. Çünki mürdarlıq müqəddəsliyin əksi, insanın xain və alçaq xislətinin görünən əməllərdə ifadəsidir!

R. HÜSEYNOVA

Almanın əsas vitaminləri onun qabığındadır

Həm yay, həm də payız və qış aylarında yetişən alma növləri var. Digər şirəli meyvələrdən fərqli olaraq almanı bütün ilboyu saxlayıb istifadə etmək mümkündür.

AZƏRTAC xəbər verir ki, almanın ölkəmizdə olan 300-ə qədər növündən 60-ı sənaye üçün əhəmiyyətlidir. Almadan təbii halda istifadə etməklə yanaşı, bir sıra konservləşdirilmiş məhsullar-kompot, mürəbbə, povidlo, şirə və cem hazırlanır. Onun tərkibi şəkər, üzvi turşular, pektin və aşı maddələri, vitaminlər və s. zəngindir. Meyvənin tərkibində olan şəkərin əsas hissəsini təşkil edən qlükoza və fruktoza ürək-damar sistemi üçün çox faydalıdır.

Almanın qabıqlı halda yeyilməsi daha məsləhətdir. Belə ki, onun tərkibində olan əsas vitamin və minerallar qabığında toplanır. Bu meyvə tərkibindəki antioksidant sayəsində ağıciyərlərin funksiyasını tənzimləyir, diabet riskini azaldır, beyni gücləndirir, qanı təmizləyir, ürəyi və dişləri qoruyur, bədəni enerji ilə təmin edir. Hər gün bir alma yemək infarkt riskini 24 faiz azaldır. Alma sakitləşdirici, yuxugetirici effektə malikdir. Onu ürək və baş ağrıları zamanı yeyəndə ağrıkəsici təsir göstərə bilər.

Meyvənin qurusu da sağlamlıq üçün çox faydalıdır. Quru alma nəfəs darlığı və ürək xəstəliklərindən qoruyur və bədəndə zərərli maddələrin xaric olunmasına kömək edir. Lifli olduğuna görə bağırsaqları təmizləyir, qaraciyər, revmatizm və şəkərli diabet zamanı da istifadə edilir. Alma qurusunun dəmləməsi ürək və həzm sistemi xəstəlikləri zamanı faydalı təsir göstərir.

Türkiyədə qədim küp-məzarlıq tapılıb

Türkiyənin Balıkesir vilayətinin Edremit rayonunun Kazdağları bölgəsində eramızdan əvvəl X əsrə aid olduğu ehtimal olunan Antandros qədim şəhərinin ərazisində küp-məzarlıq aşkar olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Türkiyənin Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə Edremit bələdiyyəsinin birgə himayəsi əsasında aparılan arxeoloji qazıntı zamanı iki məzarlıq aşkarlanıb və ərazidə qazıntı işləri başa çatdırılıb. Ehtimal olunur ki, bu məzarlar, hətta eramızdan əvvəl II əsrə qədər qədim ola bilər.

İsveçdə Baş nazir vəzifəsi boş qalıb

Yeni çağırış İsveç parlamenti (riksdaq) krallığın hazırkı Baş naziri Stefan Löfvenin namizədliyini dəstəkləməkdən imtina edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, seçkilərdən sonra parlamentin ilk iclasında deputatların əksəriyyəti onun İsveç hökumətinin rəhbəri vəzifəsinə namizədliyi əleyhinə səs verib.

Riksdə seçkilər bu il sentyabrın 9-da keçirilib. Seçkilərdə İsveçin Sosial Demokratlar Partiyası ilə yanaşı, Yaşıl Partiyasının, Solçu Partiyasının da daxil olduğu blok (40,7 faiz səsle) cüzi fərqlə rəqibi Sağ Mərkəzçi Alyansı (40,2 faiz) üstələyib. Beləliklə, iki bloku yalnız bir mandat ayırır - birinin 144, digərinin 143 yeri var. Səsvərmənin ilkin nəticələri açıqlandıqdan sonra İsveç Sosial Demokratlar Partiyasının lideri Stefan Löfven bildirdi ki, öz vəzifəsini tərk etmək niyyətində deyil. Bununla əlaqədar yeni çağırış riksdənin ilk iclasında deputatların qarşısında hökumət kabinetinin hazırkı rəhbərinə etimad rəyi məsələsi dayanıb. Səsvərmədə 349 nəfərdən 204-ü Stefan Löfvenin yeni müddət üçün namizədliyi əleyhinə səs verib.

SƏS

Son səhifə

26 sentyabr

Cüdo üzrə dünya çempionatında daha iki çəkiddə qalib və mükafatçılar müəyyənləşib

Bakıda keçirilən cüdo üzrə dünya çempionatının altıncı günündə - sentyabrın 25-də daha iki çeki dərəcəsinə qalib və mükafatçılar müəyyənləşib. AZƏRTAC xəbər verir ki, çempionatın altıncı günündə kişi cüdoçular 100, qadınlar isə 78 kiloqram çeki dərəcəsinə güclərini sınağıblar. Səksən səkkiz cüdoçunun mübarizə apardığı yarış günündə ölkəmizi "Rio-2016" Yay Olimpiya Oyunlarının gümüş medalçısı Elmar Qasımov və Zelim Kotsyev təmsil ediblər. Ancaq cüdoçularımız mükafatçılar sırasında yer ala bilməyiblər.

Qadınların final yarışında niderlandlı Guusje Stinhuise qalib gələn yaponiyalı Asiya çempionu Şori Hamada fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb. Niderlandlı Marhinde Verkerk və Rusiya idmançısı Aleksandra Babintseva dünya çempionatının bürünc medalına sahib olublar.

Kişilərin yarışında qızıl medal uğrunda görüşdə gürcüstanlı Varlam Liparteliani və Koreya Respublikasından olan cüdoçu Quham Ço üz-üzə gəliblər. Gərgin idman mübarizəsi şəraitində keçən görüşdə koreyalı idmançı qalib gələrək dünya çempionu adını qazanıb. Rusiya təmsilçisi Niyaz İlyasov və monqolustanlı Otqonbaatar Lxaqvasuren dünya çempionatını üçüncü pillədə başa vurublar.

Messi Ronaldoya səs verib?

FİFA-nın təşkil etdiyi ilin ən yaxşı futbolçusu və məşqçisi seçilməndə kimin kimə səs verməsi məlum olub. FIFA-nın saytında yer alan xəbərə görə, "Barselona" və Argentina yığmasının kapitanı Lionel Messi futbolçulardan ilk pillədə Luka Modriçin adını qeyd edib. O, 2-ci yerə Kilian Mbappeni, 3-cü yerə isə Kristiano Ronaldonu layiq görüb. Beləliklə, Messi ilk dəfə Ronaldonun adını 3-lüyə daxil edib.

"Barselona" Serxio Buskets ilə yeni müqavilə imzalayıb

İspaniyanın "Barselona" klubu futbolçu Serxio Buskets ilə yeni müqavilə bağlayıb. 30 yaşlı futbolçu daha üç il "Barselona" klubunun şərəfini qoruyacaq. Klub müqavilənin maliyyə tərəflərini açıqlamayıb. "Mən bu klubda çox xoşbəxtəm. Bura mənim ikinci evimdir. Artıq 16 ildir ki, "Barselona"nın formasını geyinirəm və bununla çox qürur duyuram. Ümidvaram ki, qarşıdakı illərdə də kluba faydalı olacağam", - deyərək ispaniyalı bildirdi.

Qeyd edək, ispaniyalı yarımmüdafiəçi "Barselona" klubunda 498 dəfə meydana start heyətdə çıxıb, 13 dəfə fərqlənib. S.Busketsin hesabında 33 məhsuldar ötürmə var.

"Real" bu futbolçuya görə 80 milyon avrodan keçməyə hazırdır

Hollandiyanın "Ayaks" klubunun yarımmüdafiəçisi Madrid "Real"ının diqqətini cəlb edib. "Kral" klubu 21 yaşlı Frenki De Yonqa görə 80 milyon avrodan keçməyə hazırdır. İspaniya klubu bu transferə görə ciddi rəqabətlə qarşılaşa bilər. Belə ki, hollandiyalı futbolçunu Fransanın PSG, İspaniyanın "Barselona", Almaniyanın "Bavariya", İngiltərənin "Tottenhem", "Mançester Siti" və "Mançester Yunayted" klubları sıralarına qatmaq niyyətindədir. Frenki De Yonq bu mövsüm "Ayaks"ın heyətində 13 dəfə start heyətdə yer alıb.

Abramoviç 2.3 milyard dolları rədd edib!

"Çelsi"nin sahibi Roman Abramoviç ABŞ-ın iş adamlarından birinin London klubunu almaq üçün göndərdiyi 2.3 milyard dollarlıq təklifi rədd edib. Qol.az-ın Britaniya mətbuatına istinadən yaydığı xəbərə görə, rusiyalı rəhbərin klubu 3 milyard funt sterlinqdən aşağı qiymətə satmağı düşünmədiyini bildirilib. "Çelsi"nin sahibinin Nyu-Yorkdakı banklardan olan Raine Group LLC ilə də yüksək məbləğə görə danışıqlarının dayandırıldığı vurğulanıb. Qeyd edək ki, R.Abramoviç 2003-cü ildə "Çelsi"ni 140 milyon funt sterlinqə alıb.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SİA və AZADİFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500